

**Rodina a neformální péče v ČR
z pohledu MPSV**

Strategie rozvoje sociálních služeb do roku 2025

Jan Vrbický

Obsah prezentace

- Dlouhodobé ošetřovné
- Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a pro-seniorských organizací s celostátní působností
- Národní strategie rozvoje sociální služeb do r. 2025, Akční plán 2017 – 2018 (Aktivita D)
- Systémová novela zákona o sociálních službách
- Změnový zákon

Dlouhodobé ošetřovné

Nově navrhovaná dávka do systému nemocenského pojištění, novela zákona č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění (aktuálně 2. čtení – obecná rozprava, tisk 1029).

Až 90 kalendářních dní pracovního volna s náhradou příjmů ve výši 60% vyměřovacího základu pro pečující osobu v rodině.

- **Účelem navrhované dávky**
 - je umožnit péči o rodinné příslušníky v domácím prostředí
 - dlouhodobé ošetřovné poskytne prostor i pro to, aby se rodina mohla připravit na delší dobu péče a například požádat o příspěvek na péči.
 - poskytnout přiměřenou náhradu za ztrátu příjmu z výdělečné činnosti, která musela být z důvodu potřeby péče o blízkou osobu přerušena a umožnit zaměstnanci ochranu před výpovědí na dobu péče.
- Je stanoven poměrně široký okruh oprávněných osob, kterým při splnění stanovených podmínek může nárok na tuto dávku vzniknout.

Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a pro-seniorských organizací s celostátní působností

- Každoroční dotace nestátním neziskovým organizacím, které jsou nějak zacíleny na podporu neformální péče.
- Projekty obsahují semináře, publikace, brožury, poradenství a informační servis, a další služby určené pečujícím osobám.

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 - 2025

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 - 2025

- Rámcový dokument, který vymezuje hlavní směry rozvoje sociálních služeb
- Definiuje a analyzuje klíčové oblasti, vize a základní strategii
- Obsahuje postup implementace strategie
- Zpracováno ve spolupráci s kraji a krajskými úřady, obcemi, organizacemi poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb, některými resorty, ČMKOS, akademickou sférou, poslanci PS PČR.

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025 - tematické okruhy

- přechod od institucionálního modelu péče k podpoře osob v přirozeném prostředí,
- udržitelnost financování sociálních služeb, které bude odpovídat potřebám uživatelů,
- naplňování potřeby uživatelů/pacientů prostřednictvím dostupných sociálních a zdravotních služeb,
- **postavení pečujících osob a pečující rodiny,**
- nastavení systému inspekcí s důrazem na sledování kvality sociálních služeb,
- způsob vstupu do systému sociálních služeb,
- rozvoj sociální práce a profese sociálního pracovníka a rozvoj povolání pracovníků v sociálních službách,
- vytváření sítí sociálních služeb, které reagují na nepříznivou sociální situaci obyvatel,
- jednotné chápání a používání základních pojmů,
- tripartitní vyjednávání v oblasti rozvoje sociálních služeb.

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025 - tematické okruhy

- **Nejisté postavení a nedostatečná podpora pečujících osob.**
- **Podpora ze strany obce a komunity je minimální, chybějí poskytování základních informací o způsobu adekvátní péče, vzdělávání pečovatelů a psychologické poradenství či péče.**
- **Pečující osoby se ocitají v nejistém postavení, obtížně kombinují péči a zaměstnání.**

Specifický cíl D „Zlepšit postavení pečujících osob a pečující rodiny“

Specifické cíle:

- Specifický cíl D.1: Zvýšit sociálně-finanční zabezpečení pečujících osob.
- Specifický cíl D.2: Zvýšit podporu pečujících osob prostřednictvím sociálních a zdravotních služeb.
- Specifický cíl D.3: Zlepšit informovanost a vzdělávání pečujících osob, opečovávaných osob a veřejnosti.
- Specifický cíl D.4: Zvýšit podporu neformálních pečovatelů ze strany veřejné správy.

Specifický cíl D

Specifický cíl D.1: Zvýšit sociálně-finanční zabezpečení pečujících osob.

Opatření D.1.1: Zlepšit funkci příspěvku na péči.

Opatření D.1.2: Zavést nové finanční podpory pečujících osob a jejich promítnutí do souvisejících právních předpisů.

Opatření D.1.3: Podporovat částečné úvazky a flexibilní formy práce pro pečující osoby.

Specifický cíl D.2: Zvýšit podporu pečujících osob prostřednictvím sociálních a zdravotních služeb.

Opatření D.2.1: Zajistit podpůrné činnosti pro neformální pečovatele.

Opatření D.2.2: Vymezit kapacitu některých sociálních služeb pro výskyt nenadálé situace v rodině opečovávaných osob.

Opatření D.2.3: Posílit podporu péče v domácím prostředí zdravotními službami. Ministerstvo zdravotnictví

Specifický cíl D

Specifický cíl D.3: Zlepšit informovanost a vzdělávání pečujících osob, opečovávaných osob a veřejnosti.

Opatření D.3.1: Zajistit osvětu mezi pečujícími osobami.

Opatření D.3.2: Zajistit osvětu ve veřejnosti.

Opatření D.3.3: Zajistit osvětu mezi zaměstnavateli.

Opatření D.3.4: Zajistit nabídku vzdělávání pro neformální pečovatele.

Specifický cíl D.4: Zvýšit podporu neformálních pečovatelů ze strany veřejné správy.

Opatření D.4.1: Nastavit koordinovaný a koncepční přístup k podpoře pečujících osob.

Opatření D.4.2: Zvýšit podporu pečujících osob na regionální a lokální úrovni.

Opatření D.4.3: Zlepšit podporu pečovatelů ze strany sociálních pracovníků obcí.

Akční plán 2017 - 2018

- Materiál je dále členěn podle jednotlivých strategických cílů, které se rozpadají na dílčí specifické cíle a konkrétní opatření.

Akční plán

- **Legislativní činnosti a úkoly**
 - zavedení nového příspěvku pro pečující osoby, úprava dalších parametrů v nepojistných dávkových systémech (dlouhodobé ošetřovné)
 - Návrh nové dávky mimořádné okamžité pomoci při vzniku potřeby péče
 - Zpřesnění a rozšíření kompetencí obecních úřadů v působnosti při zajišťování sociálních služeb a při výkonu činností sociální práce
- **Podpůrné činnosti**
 - Na úrovni krajů či regionů vytvořit podmínky pro činnost koordinátorů, kteří by pomáhala pečujícím osobám při zajišťování potřebných záležitostí
 - Zajištění a metodické vedení koordinátorů

Akční plán

- **Vymezení kapacity některých sociálních služeb pro výskyt nenadálé situace v rodině opečovávaných osob**
 - V rámci kritérií/vymezení nepříznivé sociální situace zahrnout taktéž situaci, kdy není možné z důvodu náhlé situace v rodině pečovat
 - Doplnění do číselníku nepříznivých sociálních situací situaci spojenou s péčí o osobu blízkou
- **Zajistit nabídku pro neformální pečovatele**
 - Nastavení vzdělávání pečujících osob.
 - Vyhlášení výzvy na podporu vzdělávání pečujících osob z finančních prostředků ESF.
- **Zlepšit podporu pečovatelů ze strany sociálních pracovníků obcí a UP**
 - Zajištění personálního zajištění sociální práce v obcích prostřednictvím nových sociálních pracovníků.
 - Rozvoj dotačního titulu na zajištění financování sociální práce

Velká systémová novela zákona o sociálních službách

Velká systémová novela

Podzim 2016 – leden 2017 Podzim 2016 – leden 2017 – vnější připomínkové řízení

- 29. 3. 2016 schváleno vládou
- Zaevidováno v poslanecké sněmovně, 1. čtení – 17. 5. 2017
- Dostupné na webu PSP: Sněmovní tisk 1081

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=1081&CT1=0>

Základní cíle a idea novely

- Definování východiska pro poskytování sociálních služeb – **nepříznivá sociální situace**;
- nastavení **funkční sítě podpory a pomoci pro děti a mládež** a pro celé rodiny;
- zpřehlednění, zjednodušení systému sociálních služeb, **výrazné snížení administrativy**;
- zpřesnění a vytvoření podmínek pro pracovníky v soc. službách;
- jasnější vazba mezi financováním, plánováním, síťováním.

Nepříznivá sociální situace

- při registraci se **kromě okruhu osob** a bude registrovat ještě **nepříznivá sociální situace**, kterou umí daná sociální služba řešit
- okruh osob, pro který je služba určena, tedy cílová skupina (senioři, osoby se zdravotním postižením)
- věková struktura je nedostačující pro přesnou definici skutečné potřeby pro poskytnutí sociální služby.

Druhologie

Změna druhologie

- Sloučení některých druhů
- Změna definice/cílové skupiny
- Změna činností/úkonů
- Vytvoření nových druhů služeb

Domovy sociální péče

DpS + DZR

Cílová skupina:

osoby, které mají sníženou soběstačnost

- z důvodu věku, demence,
- chronického duševního onemocnění,
- závislosti na návykových látkách nebo nelátkových závislostí,
- nebo osobám, které vedou rizikový způsob života,

jejichž situace nebo zdravotní stav vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Sociální služby poskytované osobám v terminálním stavu

Osobám v terminálním stavu jsou poskytovány sociální služby ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu nebo v přirozeném sociálním prostředí osoby formou terénní služby. Součástí služby je pomoc osobám blízkým.

Co bude poskytovat?

- Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- Sociálně terapeutické činnosti,
- Aktivizační činnosti,
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- Psychosociální podpora při umírání,
- Pastorační a duchovní péče,
- Pomoc osobám blízkým k vyrovnání se s traumatem spojeným s umíráním blízké osoby

Tlumočení a zprostředkování komunikace pro osoby se sluchovým postižením a pro hluchoslepé (přejmenování, činnosti)

- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- tlumočení pomocí komunikačních prostředků upravených podle jiného právního předpisu
- zajištění přepisu mluvené řeči
- zajištění přepisu audiovizuálních záznamů
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů,
- pomoc při vyřizování běžných záležitostí.

Odborné sociální poradenství

Poskytováno v:

- občanských poradnách,
- ~~- manželských a rodinných poradnách,~~
- poradnách pro seniory
- poradnách pro osoby se zdravotním postižením
- poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí
- a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu;
- zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Poradenství v manželských a rodinných poradnách přesunuto do služby pro rodinu.

Pečovatelská služba

Nové činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím rodičům dítěte prostřednictvím zajištění péče o dítě,
- pomoc při zajištění péče o dítě.

Další nové základní činnosti

pastorační a duchovní péče

- DSP, DOZP, § 52, § 52a

psychosociální podpora při umírání

- DSP, DOZP, § 52, § 52a

pomoc osobám blízkým k vyrovnání se s traumatem spojeným s umíráním a úmrtím blízké osoby

- DSP, DOZP, § 52a

poskytnutí nebo zprostředkování potravinové a materiální pomoci

- AD, K-centra, krizová pomoc, NDC, noclehárny, služby pro rodinu, TP

Služby, co se nemění...

- Následující sociální služby zůstanou ve stávající podobě:
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Chráněné bydlení
- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- Terapeutické komunity
- Sociální rehabilitace

Rodina, děti a sociální služby

- Služba pro rodinu
 - Cílová skupina: nezletilé osoby, těhotné ženy a jednotliví členové rodiny v nepříznivé sociální situaci ohrožující funkčnost a celistvost rodiny,
 - Nebo je-li vývoj nezletilého dítěte ohrožen v důsledku dopadů krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat
 - nebo u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje včetně ohrožení nežádoucími vlivy
- Služba pro rodiny poskytovaná v manželských a rodinných poradnách
- Domovy pro děti na přechodnou dobu (max. 6 měsíců)

Zvýšení příspěvku na péči ve IV.st.

- cílem je zrovnoprávnit postavení osob, užívajících terénní a ambulantní sociální služby nebo kterým je zajišťována pomoc, podpora a péči neformálně, s osobami se stejným stupněm závislosti, které využívají pobytové služby sociální péče a mají garantovanu ochranu příjmu a veškeré základní činnosti naplňující nejen základní životní potřeby v rámci regulované maximální výše úhrady
- částka se zvyšuje o 6 000 Kč ze stávajících 13 200 Kč na částku 19 200 Kč (zvýšení je navrhováno pro děti i osoby starší 18 let)

Sociální práce

Sociální práce

- Pro upřesnění se § 1 doplňuje o výkon činností sociální práce, včetně upřesnění tohoto výkonu ve veřejné správě.

Pověřený obecní úřad (POU)

- Nově je navržen § 91d) činnosti sociální práce vykonávané prostřednictvím sociálního pracovníka na pověřených obecních úřadech (viz přesun ustanovení z zák. HN)

ORP

- § 93 doplnění povinnosti výkonu činností sociální práce ***prostřednictvím sociálního pracovníka*** o provádění depistážní činnosti, sociálního šetření a poskytování sociální poradenství
- Doplnění povinnosti bezodkladně informovat krajský úřad, pokud v rámci své činnosti zjistí skutečnosti nasvědčující poskytování sociálních služeb bez oprávnění.

Krajský úřad

- nově upravena činnost pracovníků KÚ a upravuje skutečný pobyt osob.
- KÚ zajišťuje ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb, ORP, POU a krajskou pobočkou ÚP, příslušnými podle místa skutečného pobytu osob, poskytnutí sociálních služeb osobám, které se nacházejí v bezprostředním ohrožení života a zdraví a nejsou schopny samy si zajistit poskytování sociálních služeb

Krajský úřad

- KÚ prostřednictvím sociálního pracovníka koordinuje poskytování sociálních služeb osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby; přitom spolupracuje s ORP.
- doplněno, že všichni sociální pracovníci veřejné správy jsou povinni vést Standardizovaný záznam sociálního pracovníka.

Změnový zákon

Tzv. Změnový zákon

- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- spolupředkladatel Ministerstvo zdravotnictví
- předpokládaný termín nabytí účinnosti je 1/2018
- Nyní projednáváno na vládě

Cíle

- Zajištění komplexního systému pomoci, kterým se umožní návazné poskytování zdravotní a sociální péče optimálně na jednom místě, se zárukou dostupnosti, kvality a bezpečí.
- Podpora integrace sociální a zdravotní péče, která reaguje na konkrétní potřeby cílové skupiny osob vyžadujících současně poskytování zdravotních a sociálních služeb.

Poskytování sociálně-zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení

- **plná registrace** dle zákona č.108/2006 Sb. - *ošetřovatelský domov*
- **pouze** poskytovatelé zdravotních služeb s oprávněním k poskytování zdravotních služeb *v následné nebo dlouhodobé lůžkové péči* dle zákona č. 372/2011 Sb.
- **zároveň** tato zařízení musí mít oprávnění k poskytování zdravotních služeb dle § 10 zákona č. 372/2011 Sb. tzn. zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta – odbornost **923**

Ošetrovatelský domov

- Cílová skupina - osoby, ktoré majú zníženou sobeštačnosť a vzhľadom ke svému zdravotnímu stavu nejsú schopny se obejít bez pomoci jiny fyzické osoby a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiny fyzické osoby.
- Činnosti a úkony budú v obdobném režimu poskytování sociální služby jako jiny pobytové sociální služby, např. domov pro seniory.
- Financování - kombinací úhrad:
 - z veřejného zdravotního pojištění
 - z příspěvku na péči jednotlivých klientů
 - plateb za tzv. hotelové služby (ubytování a strava) ve výši stanovené platnou legislativou
 - z veřejných rozpočtů – dotací na sociální služby.

Poskytování rozšířené ošetrovatelské péče v zařízení sociálních služeb

- oprávnění k poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta
- prostřednictvím nové odbornosti **923**

Děkuji za pozornost
